

Jan Tomczak

"Gott im Leben des Kindes", Monika
Nemetschek,
Innsbruck-Wien-München 1974 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 46/3, 226-227

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ściśle treściami, podejściami, rozwiązaniami i metodami. Te zagadnienia powinien wypracować sobie każdy nauczyciel stosownie do warunków, potrzeb i sytuacji danej klasy.

Trzeba zaznaczyć, że pierwszy tom różni się co do podziału materiału od drugiego. Jego tematy tak są podzielone, że mogą stanowić oddzielne jednostki lekcyjne. Mają ujednoczoną budowę, naszkicowanie problemu, podanie celów ujętych w kilku aspektach nieraz różnych od siebie i podany materiał z literatury, historii i współczesnego życia. Ten ostatni punkt pokazuje praktycznie, jak można wykorzystać literaturę na katechizacji. Drugi tom jest pod względem budowy bardziej urozmaicony, a przy wyjaśnianiu problemów opiera się przeważnie na Piśmie św. Podobnie jak przy pierwszym tomie pracowało przy nim kilku autorów. Nie uznano za wskazane zmieniać właściwości ich stylu i nadać jednolitą formę opracowaniom.

Oba tomy podręcznika pozostawiają duże pole dla inicjatywy poszczególnych nauczycieli religii. Chcą być więcej pomocami niż wytycznymi w przekazywaniu objawienia. Stąd zrozumiały jest zasadniczy brak uwag metodycznych.

Zapoznanie się z omawianym podręcznikiem dla katechety może przynieść niemały pożytek wszystkim, którzy zajmują się katechizacją zarówno teoretycznie jak i praktycznie. Jedni i drudzy mogą poszerzyć i wzbogacić swą znajomość problemu katechizacji.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Monika NEMETSCHKEK, *Gott im Leben des Kindes*, Innsbruck—Wien—München 1974, Tyrolia—Verlag, s. 147.

Nie wszyscy młodzi rodzice, czy nawet nauczyciele religii mają czas na przeczytanie obszerniejszych książek, w których mogliby znaleźć potrzebne im na gorąco wiadomości z zakresu religijnego wychowania dzieci. Tym osobom szczególnie może pomóc omawiana książka. Podaje ona bowiem krótko i zwięźle, chociaż niewyczerpująco, wskazania, jak dzieci od wieku przedszkolnego do klasy czwartej włącznie wprowadzać w świat religijny.

Autorka mieszka w Linzu. Miewa wykłady i odczyty w różnych stronach Austrii. Jest pedagogiem znanym również poza jej granicami. Wydając tę książkę, pragnęła przypomnieć i utrwalić główne myśli i refleksje zawarte w wygłaszanych prelekcjach. Miała więc niejako przed sobą raczej słuchaczy niż czytelników. Nie napisała zatem naukowej rozprawy, lecz dialog prowadzony ze słuchaczami. Ten dialog nie obejmuje wszystkich ważnych tematów i punktów widzenia. Monika Nemetschek stara się ograniczyć przy każdym temacie do kilku szczegółów, które wydają się jej niezbędne. Wiele zatem zagadnień pozostaje otwartych i nieomówionych, zresztą zgodnie z zadaniem i zamiarem tej książki. Autorka nie chcąc wyjaśniać wszystkiego czytelnikom, pragnie pomóc im w szukaniu kierunku, drogi i wskazówek w dziedzinie religijnego wychowania dzieci.

Omawiane dzieło zawiera wiele interesujących wypowiedzi dzieci, podanych bez zmian, w dosłownym brzmieniu. Poprawione zostały tylko błędy ortograficzne i interpunkcja. Niektóre wypowiedzi zdumiewają czytelnika dojrzałością, trafnością i głębią, chociaż podawane przez dzieci określenia nie są wyuczone na pamięć, jak to zaznacza sama autorka. Może to wyjaśnić nieco fakt, że wypowiedzi pochodzą od dzieci miejskich ze szkoły ćwiczeniowej, które mają łatwość formułowania swoich myśli.

Dla lepszego zapoznania się z tematyką książki wypada wymienić niektóre zagadnienia w niej poruszane. Jednym z nich jest rola rodziny w religijnym wychowaniu dzieci. A więc jaka powinna panować w niej atmosfera, aby mogła sprzyjać religijnemu rozwojowi młodego człowieka. Według autorki niemałą rolę w drodze do Boga odgrywa u dziecka poczucie bezpieczeń-

stwa, pewności i znaczenia w domu, które powinni zapewnić rodzice. Np. jeśli dziecko ma świadomość swego znaczenia w rodzinie, będzie mogło zrozumieć, że jest kimś ważnym przed Bogiem, że jest Jego dzieckiem. M. Nemetsek przypomina również, że do wychowania chrześcijańskiego potrzebna jest atmosfera radości, optymizmu, ciszy oraz zdumienia i podziwu wobec otaczającej rzeczywistości.

Drugim zagadnieniem, na które chce odpowiedzieć omawiana książka, jest pytanie, co i w jaki sposób mówić dzieciom na tematy religijne. Jak należy odpowiadać na pytania dzieci? Co i w jaki sposób powinno się mówić o cudach, o duszy ludzkiej, o niebie, czyśćcu, piekle, o szatanie i łasce? Np. autorka jest zdania, że nie można ukrywać przed dzieckiem, iż na wiele pytań nie ma na świecie odpowiedzi. Podaje nam również wiele wskazań wychowawczych dotyczących roku kościelnego, szczególnie Bożego Narodzenia, Zmartwychwstania i Zesłania Ducha Świętego. Oczywiście zamieściła także interesujące uwagi pedagogiczne na temat modlitwy, nauki religii, Komunii św. i spowiedzi. Te ostatnie mogą wywołać pewien sprzeciw u czytelnika. Niemniej są godne uwagi i pomagają lepiej ustawić sprawę spowiedzi u małych dzieci.

Omawiana książka może pomóc w rozwiązaniu niejednego problemu wychowania religijnego raczej praktykom — rodzicom i katechetom niż teoretykom. Może również służyć jako materiał do konferencji dla rodziców.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa